

הפרת נדרים – בקבלת שבת

הנה דיני נדרים אינם מצווים כל כך בינינו, כי אנו משתדלים להזהר מאוד בעשיית נדרים ושבועות, וגם אנו מוסרים מודעה בער"ה על כל נדרים דלהבא שיתבטלו.

אמנם באמת, יש נדר שיש לדון בו לכל אדם, בכל ערב שבת, והיינו דין 'תוספת שבת', ויש בו נפק"מ טובא להרבה דינים וכמו שיתבאר.

והנה עיקר נידוננו הוא בדין הפרת אב ובעל על 'תוספת שבת', שבהפרה בטלה הקבלה רק מכאן ולהבא ולא למפרע, מה דין ההפרה באופן זה. ויש בזה כמה דינים נפלאים העולים בנידון זה וכפי שיתבאר.

ענף א'

דין 'תוספת שבת' אי נידון כדין נדר

מצינו פלוגתא גדולה בפוסקים באדם שקיבל על עצמו תוספת שבת, האם יכול להתיר קבלתו אצל חכם, ועל ידי זה לבטל למפרע את קבלתו, כמו שמצינו בהתרת נדרים.

דעת הלבוש (רס"ג בהג"ה) דמיקרי נדר, והרבה פוסקים (א"ר שם ומק"ח לבעל החוות דעת בהגה"ה לסי' ת"ר) האריכו לחלוק עליו בזה. ולהלכה מובא מפוסקי זמננו, שאף שאין לסמוך על דעת ה'לבוש' לענין להתיר עשיית מלאכה על ידי התרה זו, אבל מכל מקום לענין מי שלא התפלל מנחה, וקיבל שבת בטעות, דשפיר יכול להתיר קבלתו בפני ג', ולהתפלל מנחה של חול.

והנה יש לעיין באשה שקיבלה שבת, לפי דעת ה'לבוש' הנ"ל ש'קבלת שבת' הוא בגדרי דין נדרים לענין דין 'שאלה' לחכם, האם כמו כן מהני ביה נמי הדין הנוסף שהתחדש בדין נדרים, דהיינו **הפרת אב ובעל**.

ואופן הספק בבעל הוא דווקא באופן שיהיה 'עיוני נפש' או 'דברים שבינו לבינה' כפי שנצייר להלן (ענף ה'). ולגבי בתו נערה וכן קטנה בשנת 'מופלא הסמוך לאיש', יהיה דינה תלוי במה שנחלקו הרמב"ם והר"ן (נדרים סז): אי גם בבת מיפר דווקא בעיוני נפש או שמיפר בכל הנדרים.

הפרה בהקדש

והנה הרמב"ם (פ"ד מהל' נדרים ה"ד וברדב"ז שם) כתב דמהני הפרה גם בהקדש, ואע"פ שהקדש אינו ממש נדר אלא רק חלות מ'פרשת נדרים'. והיינו משום שבהאי קרא **ד'לא יחל דברו'** דילפינן מיניה לכל דבר שחל על ידי פיו, שייך בהאי דינא **ד'דברו אינו מיחל אבל אחרים מחילים לו'**. וממילא ה"ה להפרת בעל, דכל מה הדברים ששייך בהם התרת חכם, שייכים נמי בהפרת בעל.

ועיין בקובץ שיעורים (להגר"א וסרמן ה"ד, ב"ב אות שס"ב) שהוסיף, דאף שמצינו פלוגתא דבית שמאי ובית הלל (נזיר לא). אם בהקדש יש דין שאלה לחכם. אבל בחלק זה של 'הפרה' גם ב"ש מודים דהפרת בעל שפיר מהני.

ועוד הוסיף לחדש שם, שאפילו בקדושת הגוף, שנחלקו בזה אמוראי (נדרים כט). אם הקדש לזמן מהני ופוקע בסוף הזמן או שקדושה לא פקעה בכדי, וקיי"ל דעכ"פ **'קדושת הגוף לא פקעה בכדי'**, מכל מקום הכא ודאי מהני הפרה, דהפרה לא מיקרי 'פקע בכדי', משום שיש כאן **'סיבה חיובית'** להפקעה, ולא רק שנגמר הזמן שאותו הקדישו. וכמו שמצינו בדין נזירות, שאף על פי שקיי"ל ש'אין נזירות פחות מלי יום', מכל מקום הפרת בעל מהני גם בתוך לי' ומיגז גיזי את הנזירות באמצעה.

ועוד ראיה לזה דמהני הפרה גם על חלות הקדש, מדברי התוס' בב"מ קד. דכתבו אהא דאיתא בגמ' התם דבעל חייב בקרבנות ובחובות אשתו, והקשו תוס', דלכאורה אם נחייב אותו גם בכל מה שתידור ותנדוב, איכא למיחש דאם יקניטה תנדור הרבה נדרים **ונדבות**, ועל זה כתבו דזה אינו חשש דהא יכול להפר כל מה שתידור. ומדברי תוס' שכתבו נדרים **ונדבות** מבואר דגם נדבות שזהו הקדש בחפץ, וכבר אין בל יחל, גם כן שייך על זה הפרה.

ענף ב'

הפרה בדין קבלת שבת – אי מתבטל מכאן ולהבא או למפרע

והנה לענין קבלת שבת כתב הגאון בעל האדר"ת (בקובץ זכרון "מכתם לדוד") וכן מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל (הובא בשש"כ פרק מו' הע' יא') לדון, דלדעת הלבוש דמהני שאלה על קבלת שבת, לכאורה **מהני בזה נמי הפרת בעל**.

והנה אם נימא דמהני בזה הפרה, יצא לנו דינים מחודשים מאוד. דהנה הרי ישנו חילוק מהותי בין דין 'התרת חכם' לדין 'הפרת בעל', דבהתרת חכם הרי החכם עוקר את הנדר למפרע, ואילו ב'הפרת בעל' אינו מבטל למפרע, אלא רק מכאן ולהבא.

ומעשה יש לדון מה יהיה דינה של האי קבלת שבת שהופרה באמצעה, דלכאורה יצא לנו מציאות מחודשת, שהיה לה מקודם תוספת שבת, ואח"כ נפסקה השבת, ואח"כ שוב מתחדש בקבלתה השניה.

אך צ"ע אם יש בכלל מציאות כזאת, מפני שישנה סברא גדולה לומר, שאין מציאות לתוספת שבת, כשאינה צמודה לשבת, כיון שכל המושג 'תוספת' הוא הרחבת קדושת שבת.

ענף ג'

נפק"מ מחודשות אי נימא דבטל רק מכאן ולהבא

אמנם אם ננקוט דבאמת לא בטל למפרע, רק מכאן ולהבא, וכמו שנקט בעל ה'אדר"ת' יצא לנו כמה נפק"מ מאוד מחודשות בענין זה.

א. הניחה תבשיל באיסור בזמן התוספת, קודם ההפרה, שיתבשל בשבת עצמה.

הנה יש לעיין מה הדין בעשתה מלאכה באיסור, בזמן תוספת הראשונה, אך עשתה באופן שהמעשה שלה יגמר רק בשבת ממש, וכגון שהניחה להתבשל, ויתחיל להתבשל רק בשבת עצמה, האם מצטרף המעשה עם הבישול עצמו לאיסור.

דהנהלענין שבת (ברוב המלאכות, חוץ מזורע) נחלקו האחרונים (המנ"ח והרש"ש) האם צריך שגם המעשה וגם התוצאה יהיו בשבת.

והנה אם ננקוט שצריך ששניהם יהיו בשבת, יש לעיין האם צריך להיות דווקא בשבת אחת, או גם בב' שבתות, כגון אם יזרוק חץ בשבת זו, שיפגע החץ ויקרע בגד בשבת אחרת, הנה לכאורה תלוי במה שדן בפמ"ג הביאו המנ"ח (סוף מוסד השבת), אי ב' שבתות מצטרפות לענין ב' חצאי שיעור, כשעשה חצי בשבת זו וחצי בשבת אחרת, וא"כ יתכן דה"ה לגבי חץ.

ומעשה יש לדון בנידון דידן, דבהניחה תבשיל או זרקה חץ בזמן התוספת, ואח"כ היפר לה בעלה, ואז שוב קיבלה, או אז הגיע כבר שבת ממש, ואז פגע החץ או התבשל, האם יצטרף המעשה לתוצאה לענין חילול שבת, או שנידון כב' שבתות, ויתכן דאינם מצטרפין.

אמנם באמת יש לדון גם בתוספת שבת באופן שלא היפר, האם בכה"ג של הצטרפות עובר או לא, ועיין מה שנכתוב באות הבאה בענין זה.

ב. עשתה חצי שיעור של מלאכה בזמן התוספת, ואח"כ עוד חצי שיעור בשבת עצמה, האם יצטרפו עכ"פ לענין איסור עשה דשבת.

אך נידון זה של צירוף הוא רק בהנחה שבאמת בכל תוספת שבת כשלא היפר לה בעלה, מצטרף התוספת לשבת עצמה, ויש לדון בזה טובא דהרי תוספת כל האיסור שלה הוא 'איסור עשה' ואילו שבת עצמה הוא 'לא תעשה', וא"כ איך יצטרפו, ולאיזה שם איסור יוכלו להצטרף, דאין שום מכנה משותף ביניהם שנוכל לצרפם, וזיל הכא ליכא לאו גמור, וזיל הכא ליכא איסור עשה גמור.

אמנם יתכן לומר שכיון שכל תוכן התוספת שבת הוא כעין הרחבה לשבת עצמה, יתכן דגדר דין התוספת הוא **שיש את האיסור שבת הגמור, אבל ברמה נמוכה יותר דהיינו ברמה של איסור עשה גרידא**, וא"כ לפי גדר זה, כן שייך שיצטרפו לענין איסור עשה עכ"פ.

והנה אף אי נימא שיצטרפו לכאורה הרי אין בזה לא מלקות ולא מיתה, וא"כ גם אם נימא שיש צירוף, אינו יכול להצטרף ליותר מ'איסור עשה' שיש בתוספת שבת, וב'איסור עשה' לכאורה אין שום נפק"מ בין שיעור שלם לחצי שיעור כיון ששניהם אסורים מדאורייתא, ובין כך בשניהם אין עונש.

אבל זה אינו, דודאי יש נפק"מ בזה לענין הקל הקל, וכגון באופן שבישלה באיסור חצי גרוגרת בתוספת הראשונה קודם שהפר לה הבעל, וכעת בשבת נזקקת לצורך פיקוי"נ לחלל שבת, ויש לה ב' אפשרויות, או **לבשל** חצי גרוגרת או

לטחון חצי גרוגרת, בזה איכא נפק"מ, דאם נימא דמצטרף, תהיה חייבת דווקא לטחון כדי שלא יהיה צירוף אפילו לאיסור עשה שיש בזה.

ג. כמו כן יש לדון לענין מצוות, הדלקת נר שבת, קידוש, סעודת שבת, ועוד, מה דינה כשעשתה כן בזמן התוספת, שאח"כ על ידי הפרת הבעל נקטעה מכאן ולהבא, האם יצאה בהם ידי חובתן, ויש להאריך בכל זה.

ענף ד'

נפק"מ מחודשת בזה – בדין רגל מבטל אבילות

היכ"ת לקיים דין שבעה ושלושים ביום אחד – ע"י הפרת בעל

והנה בהאי גוונא דהאדר"ת, בבעל שהפר לאשתו את הקבלת שבת שלה, האם מותרת בעשיית מלאכה, יש לדון לענין אחר, מה הדין באשה שהתחילה את ניהוג אבילותה קודם הרגל, ואז קיבלה תוספת שבת, ומעתה הרגל הפסיק לה גזירת שבעה. ולאחר כן בעלה הפר לה וכעת נעשה לה חול. ומעתה כשיגיע הרגל ממש, לכאורה יתבטל ממנה גם גזירת שלושים כדין ב' רגלים זה אחר זה, וכגון מת קודם יום הכיפורים, דיום הכיפורים מבטל גזירת שבעה, וסוכות מבטל ממנו גזירת שלושים.

והיה מקום לומר שאין בתוספת עצמה מספיק כח לבטל גזירת שבעה, דאכתי לא מיקרי שהגיע הרגל. אמנם הנה לכאורה פשוט דבכל אחד שמת לו מת אחרי שקיבל תוספת שבת, לא נקרא שנהג שבעה, וא"כ חזינן דכבר נקרא שנמצא ברגל וא"כ ה"ה בהכרח שגם בכוחו לבטל את הגזירת שבעה, אמנם יש לחלק, דכיון שבאותו זמן של התוספת סו"ס אין ניהוגי אבילות, אין עולה לו, משא"כ בשביל לבטל גזירת שבעה צריך גופו של רגל. (ועיין בחידושי ר' שמואל כתובות ס"ו ו' שהביא דעת הבה"ג, וכן נהגינן, דביו"ט שני לא נוהגים אבילות בפועל, אבל מכל מקום עולה למנין ז', ומשום שאף שיש שחכמים תקנו יום טוב לענין שלא ינהגו את ניהוגי האבילות בפועל, אך לא תיקנוהו באופן שיפקיע את דין האבילות לגמרי, ואולי על דרך זה גם כן כאן).

דין תוספת יו"ט – אי מבטל אבילות כרגל עצמו

והנה לכאורה כל נידון דידן תלוי בדין 'שמחה' דהרי לכאורה מה שמבטל את הרגל זהו הדין שמחה, וא"כ לכאורה בזמן התוספת שאין דין שמחה, כמבואר בתוס' (כתובות מז.), וא"כ לכאורה לא מתבטל עדיין דין שבעה, אלא שזהו חידוש גדול שבאמת בזמן של התוספת עדיין אין את הדין של רגל מבטל ז' ושלושים, ורק בגופו של יום מצאת הכוכבים, ונפק"מ לדברים שבצנעא, וצריך בדיקה בזה.

ומצאתי בשו"ת משיב דבר (סי' עג') שכתב בנידון אשה שהדליקה נרות יו"ט ואז שמעה שמועה על מת ונהגה אבילות, האם מהני לה לענין להפסיק את האבילות או הוי כשמעה באמצע יו"ט, וכת' דזה תלוי בסתירת דברי התוס' בפסחים צט: עם תוס' כתובות מז. האם יש דין שמחה גם בתוספת יו"ט או לא. (ועיין רשימות שיעורים להגר"ד סולוביצ'יק ברכות כז. מה שדן בזה).

עוד מצינו מחלוקת בזה בין ה'בית שלמה' (או"ח א' סי' קט"ג) עם שו"ת ארץ צבי (סי' ס'), בענין שמע שמועה אחרי שקיבל תוספת שבת, האם דינו כשמע בשבת עצמה, לענין דין שמועה קרובה או רחוקה.

דהנה קיי"ל דשומע על מתו בתוך ל' למיתתו הוי שמועה קרובה ונהג עכשיו ז' ול'. ואם שמע אחרי ל' הוי שמועה קרובה ונהג מקצת היום ודיו. והנה אם שמע בשבת שהוא יום ל', ולמוצאי שבת כבר הוי יום לא', כיון שלא נוהג אבילות בפרהסיא בשבת, וכל ניהוגו הוא רק במוצאי שבת, ואז הרי הוי כבר לאחר ל', ממילא הוי כשמועה רחוקה. אמנם בנידון דידן ששמעה רק ביום כט' אחרי שקיבלה שבת, בזה נחלקו האחרונים הנ"ל.

אלא שצ"ע באמת, האם דין זה שרגל מבטל אבילות, תלוי ממש בדין שמחה, דהא מצינו שבר"ה ויוה"כ גם כן מבטלים אבילות, והנה השאג"א (סי' קב') האריך טובא להוכיח שיש דין שמחה בר"ה, ופלא שלא הביא ראיה זו מהא דלא נוהג אבילות בר"ה וביוה"כ.

ועוד קשה דהרי ממ"נ כל מה שמצינו שהרגל מבטל גזירת ז' ושלשים היינו בהכרח יו"ט ראשון, וביו"ט ראשון בלילו הרי אין כלל דין שמחה, דהא לא שייך אז שלמי שמחה, דקיי"ל דבעינן זביחה בשעת שמחה, וא"כ אי אפשר לזבוח קודם, וא"כ אין כלל דין שמחה בלילה, ואמאי בטל הדין אבילות כבר בתחילת היו"ט.

ובאמת שקושיה זו, אכן כן מצינו בשאג"א (סי' סח'), שאחרי שהוכיח שגם בליל יו"ט הראשון כבר לא נוהג אבילות, הקשה דהרי אין חיוב שמחה בלילה. ובאמת שהגר"ח ועוד אחרונים תי', דמה שאין דין שמחה בלילה, הוא רק לענין דין המיוחד של 'שלמי שמחה', אבל לענין דין שמחה בשאר דברים המשמחים, דהיינו בבשר ויין לאיש, ומלבושין לנשים וכו', זה שייך גם בלילה, ומדאורייתא.

אמנם להבנת השאג"א שאין שום ניהוג שמחה בלילה קשה טובא. ותי' בחדושי ר' שמואל (כתובות סי' ו') דמה שאין דין אבילות ברגל אינו רק דין בניהוג, אלא שהרגל הוא 'זמן של שמחה', ו'זמן של שמחה' הוא זמן שמופקע מאבילות, ובחלק הזה של 'זמן של שמחה' זה דבר שנוהג גם בלילה, ואין בזה חילוקי זמנים.¹

ולפי הגדרה זו יתכן דרך ביו"ט עצמו שייך לומר כן אבל בתוספת כיון שבפועל הרי באמת לא נוהג ניהוגי שמחה דודאי לא עדיף מהלילה שלאחריו, ו'זמן של שמחה' גם כן יתכן ששייך לומר רק על היו"ט עצמו, ולא על התוספת, וא"כ יתכן דבאמת אין התוספת גורמת כלל להפסיק אבילות, וצריך בדיקה בזה.

אך באמת עדיין לא נתברר מדוע בר"ה ויוה"כ כן מתבטל הדין יו"ט, ובזה לכאורה לא שייך סברת הגר"ש שרוזובסקי צ"ל של 'זמן של שמחה' ובפרט ביוה"כ וצ"ע.²

ענף ה'

ההיכ"ת לעינוי נפש ובינו לבינה בתוספת שבת

בהמשך למה שנתבאר בענין אם יש דין הפרת נדרים בקבלת שבת. הנה האופן הפשוט בזה, ששייך דין הפרה הוא לדעת הרמב"ם דאין הגבלה שדווקא בעינוי נפש ובינו לבינה בבתו רק באשתו.

אמנם גם באשתו יש היכ"ת פשוטה לענין בינו לבינה, כשכעת לא יכולה לעשות עבורו מלאכה או שאר הדברים שמחוייבת לעשות עבורו כהתקשטות וכדו'.

ועוד הביא בספר הזכרון "מכתם לדוד" מבעל האדר"ת היכ"ת אחרת לדון כאן דין 'עינוי נפש' ובינו לבינה דהיינו באופן שקיבלה כבר יו"ט, ואז מת לה מת, דאם תשאר בקבלתה, יצא שעכשיו לא יחול עליה אבילות עד אחר הרגל, כיון שסו"ס לא נוהגת עכשיו שום ניהוג אבילות, וזה גורם לה שצריכה לנהוג את אבילותה דאחר הרגל, ויש בזה גם עינוי נפש וגם בינו לבינה, א' כי בינתיים כל החג אסורה בתשמיש מדין דברים שבצנעה, וכן אסורה ברחיצה כל ימי האבילות שנוהגת אחר הרגל. והנה אם יפר לה, הרי יחול עליה עכשיו אבילות לשעה ותגמור אבילותה.

אמנם יש לעיין בזה טובא דהרי כאן אין הנדר עצמו עינוי נפש ובינו לבינה, דהא אינו בזמן הנדר עצמו דהרי בזמן הנדר עצמו בין כך תהיה אסורה בתשמיש. וכל ההפרה היא רק היכ"ת שלא יוצר עינוי נפש בגרמא מהנדר עצמו, כי כל זמן שיש את הנדר ממילא אין ניהוג אבילות וזה גורם שלא ולענין עינוי דרחיצה הרי העינוי יהיה רק בשבוע של אחרי ואז כבר אין את הקבלת שבת שלה ודו"ק.

¹ ויש להוסיף בזה דכל היום הוא יום המחוייב בשמחה, אלא שהניהוג בפועל הוא רק ביום ולא בלילה, ודומיא דמה שמצינו לענין לולב, דהיום טוב כולו כבר מהלילה הוא המחייב של הנטילת לולב, ורק שאת הקיום בפועל אפשר רק ביום, ולכן מצינו בדברי רש"י בסוכה לד: לענין דין דיחוי בלולב והדסים, שהכל תלוי האם ההדסים היו ראויים למצוה בזמן שקיעת החמה של ליל ט"ו, ולא בעלות השחר של יום. כי החיוב חל בלילה לקיימו בפועל ביום. וכמו כן יש לומר לענין הדין 'שמחה', דכל היום הוא מחייב של שמחה, אף שהקיום בפועל הוא רק ביום. ומיושב איך אפשר לומר 'מועדים לשמחה' וכן 'זמן שמחתנו' גם בלילה אף שעדיין אינו זמן שמחה.
² עיין ב'אור שמח' הנד' מחדש עם ביאור 'אורה ושמחה' (פ"ו מהל' יו"ט הי"ז) שהביא אריכות בנידון זה.

בדין עניית אמן – אימתי הוי כ'קיום'

אמנם יש לעיין מה הדין אם בעלה ענה 'אמן' על ברכת המזון שלה, האם הוי קיום.

דהנה מצינו לענין הדלקת נרות הוי דהעלה הגאון ר' אביגדר נבנצל שליט"א הובא בספר 'כל נדרי', דיתכן דהוי קיום ואינו יכול להפר, אבל הני מילי רק לדעת הבה"ג שבאמת יש קשר בין הברכה וההדלקה לקבלת השבת, אז מהני ה'אמן' לשווייה כקיום. אבל לחולקים, אף אי נימא שמתכוונת האשה לקבל בברכה את השבת, ודאי לא מהני ה'אמן' למיחשב כקיום, כיון שיש את הברכה בפני עצמה גם בלי קשר לקבלה שמקבלת עמה, וממילא לא מונח בזה כלל קיום.

עוד יש להסתפק כעין זה בהפרת בעל על הפרשת תרו"מ והפרשת חלה, באופן שהבעל ענה אמן, האם מיחשב כקיום, אלא שבכהאי גוונא תמיד האמן הוא אחרי הברכה שהיא קודם ההפרשה, דהיינו קודם עשיית הנדר, ובזה פשיטא שלא מהני קיום קודם הנדר.

וכן יש לצדד עוד סברא שעניית האמן לא יחשב כקיום, דהא גם בכה"ג שנשאל על התרומה ומתבטל למפרע, כבר כתב החת"ס והרש"ש נדרים נט. דאין הברכה נעשית לבטלה למפרע, וכ"ש כאן שעל כל צד לא יתבטל למפרע רק מכאן ולהבא, וא"כ גם כאן אין שום בעיה שיענה 'אמן' כי ברכה זו היא ודאי ברכה טובה, וא"כ אין מונח כאן כלל הקמה.

וא"כ יוצא שיש לנו ד' סוגים של ברכות שענו עליהם אמן שיש לדון עליהם.

א. ברכת על הדלקת נרות לדעת הבה"ג שאי אפשר להתנות על הדלקת נרות לא לקבל בהם שבת, דבזה מאוד מסתבר שיש בזה קיום.

ב. ברכה על הדלקת נרות לדעת החולקים דמהני תנאי, דמסתבר שאין בזה קיום אף שבמקרה האשה כן התכוונה לקבל אבל אין זה חלק מגוף הברכה אלא רק היכ"ת שבזמן הברכה מקבלת בלב.

ג. ברכת המזון בערב ת"ב, בזה אין שום קבלה בעצם הברכת המזון ואין כאן שום ניהוג שקשור לשבת דבזה עוד יותר מסתבר שלא קשור כלל לברכת המזון בעצמה ודאי שהאמן על הברהמ"ז לא מיחשב קיום.

ד. ובברכה על הפרשת תרו"מ, פשיטא שלא מיקרי קיום דהא הוי הקמה קודם הנדר.

ויש לעיין אם שייך שהבעל ישאל על הקיום, דלכאורה מה שייך כאן שאלה, הרי היה חייב לענות כאן אמן ומה יאמר שאם היה יודע לא היה עונה אמן. אמנם יתכן שאם היה יודע היה אומר תוכ"ד שאין האמן קיום והסכמה אלא רק כעניה על הברכה עצמה.

ויש לעיין באופן שאכלה אחרי קבלת התוספת, האם בעלה יהיה חייב להפר לה מדין ערבות, אם נימא שכשמפר לה אז מתבטל הכל למפרע, כי אין קיום לתוספת יום אם אח"כ היה לזה הפסק מהתענית עצמה.

לסיכום הדברים:

- א.** נתבאר שדין קבלת שבת כדין נדרים לענין שאלה לחכם, ויתכן אף לענין הפרת אב ובעל.
- ב.** דין הקבלת שבת ייעקר רק מכאן ולהבא, ונמצא שהיה לה שבת, ונפסקה, וחזרה אח"כ בקבלה השניה.
- ג.** ד' נפק"מ באיסורים וכן במצוות שעשתה בזמן איך היחס אליהם.
- ד.** נפק"מ מחודשת בדיני אבילות, שתוכל לקיים בכה"ג דין שבעה ודין שלושים ביום אחד.
- ה.** דין תוספת יו"ט האם בכוחו לבטל אבילות כדין יום טוב עצמו.
- ו.** אופן האפשרות להפר, בינו לבינה ועינוי נפש.
- ז.** קיום הבעל לקבלתה, ע"י ענייתו אמן על ברכת הדלקת הנרות.